

vali, naj se vendar pesmi njegove spravijo skupaj na dan. L. 1868 pridobi si na javni dražbi po Kastelico omenjeni rokopis Matica Slovenska, in po njej se prikažejo na svetlo: „**Vodnikove Pesni.**“ Uredil France Levstik. Izdala in založila Matica Slovenska. 1869. Natisnil Jožef Blaznik v Ljubljani. 8° str. 146. — V zbirki tej se nahajajo nekatere pervikrat natisnjene ali po rokopisu nekoliko prenačene v razdelku I: Različne pesni (na pr. Dramilo svojih rojakov; Ilirija oživljena, Illyria rediviva, Ilirija zveličana po daljšem izdelku; Mile mileni; Nelsonu; Veselje o dobitvi Mantove 1799; Leto 1814; Združenci 1813. do 1815. leta; Šole spet estrajške; Zahvala Petra Malega; Koprivniška cerkev; Napis Knobljevim pesmim itd.) — II. Basni. — III. Pesni iz Pisanic. — IV. Uganke. — V. Pesni, zložene po narodnih (Tekica; Ribič; Slavček; Miška). — VI. Pesni preložene (Anakreonta; Dies irae; Iskrice; Otožnemu vina; Petelinček; Pesen na cesarjev god; Uk estrajških vojakov 1813). — VII. Pesni brambovske v letu 1809 (Napitek). — VIII. Narodne pesni nabrane (Pegam in Lambergar; Ravbar; Nevesta kralja Matijaža; Lovec; Brašno; Mladenič samec; Voznik. — Kratke in poskočne.) — Rokopis, po katerem je vravnana ta zbirka, se hrani v Matici, ktera za obliko ni prevzela odgovornosti. Kar je v Smoletovi na koncu v opombi, „de so Vodnikove pesmi ino druge pisarije tukaj ravno tako natisnjene kakor jih je on zapisal. Nič se ni prenačedilo, nič popravilo“ — se o tej, žalibože! ne more reči. —

Šolarska knjižnica.

XI.

61. **Bogomir, mladi puščavnik. Pripoved za otroško mladost in njene prijatelje. Po Krištofu Šmidu. S 6 podobami. 1867. V Celovcu. Založil in na prodaj ima J. Leon 8°.**

Veseli nas, da smo zopet nekoliko knjižic našli iz pisem užé večkrat omenjenega Krišt. Šmida, katerega ime sloví po vsem katoliškem svetu. Njegove pripovedi za otroško mladino so tako prijetne in podučne, da jih človek ne položi poprej iz rok, dokler jih ne prebere od konca do kraja. Zgoraj omenjena povest je tiskana z novimi črkami, jezik je mičen in tako uméven, da bo knjižico tudi najmanjši otrok z veseljem in pridom prebiral. Knjižica je olupšana sè šestimi podobami in stoji 32 kr. Priporočamo jo vsem gosp. učiteljem, da si ž njo pomnože šolarsko knjižnico, prej ko mogoče.

62. **Sveti večer. Povest v božični dar pridnim otrokom. Krištof Šmid. Poslovenil J. Bilec. S podobami. 1867. V Celovcu. Založil in na prodaj ima J. Leon. 8°.**

O tej knjižici stoji isto, kakor pri prvej. Tudi ta knjižica je tiskana z novimi črkami in je vredna, da se razširi po vsem Slovenskem. Zatorej učitelji! podvizajte se, da si pomnožite z njo šolarsko knjižnico; lepših knjižic ne morete imeti, kakor ste ovi dve, ki smo ji ravno omenili. Cena tej knjižici je tudi 32 kr.

Pri tej priložnost naj omenimo še nekoliko starejših knjižic od Kr. Šmida, preloženih na slovenski jezik, ki so pa žalibog natisnjene sè starim črkopisom ali Bohoričico, ter jih zatò ne moremo priporočati za šolarsko knjižnico. Omenjamo je pa zaradi tega, da imamo popolni pregled vseh do zdaj na svetlo izišlih knjižic za našo slovensko mladino. Nismo ne še tako ubožni v domačem slovstvu, kakor bi nekateri naši sovražniki radi imeli, le popraviti in vnovič natisniti bi treba to, kar je zastaralega in imeli bi kmalu prekrasno zbirko lepih knjižic v poduk in zabavo naše mladini. Evo jih:

63. **Dve lepe reči za pridne otroke. I. Velikonočna pisanka. II. Kresnica. Iz pisem Krištofa Šmida. V Celovcu. 1838 8°.**

Knjižica je natisnjena sè starimi črkami in stoji samo 10 kr. Dobiva se menda še pri knjigotržci J. Leonu v Celovci. Dobro bi bilo, ako bi se kdo lotil tega dela, da bi jo nekoliko opilil po najnovejšem pravopisu in jo dal na novo v natis. Ali nam bi družba sv. Mohora ne mogla tega oskrbeti?

64. **Prijetne pripovedi za otroke. Drugiga natisa. Iz pisem Kr. Šmida. V Celovcu, 1836. 8°.**

Tudi ta knjižica je natisnjena v starem pravopisu. Stoji 10 kr., v papir vezana 18 kr.

65. **Dvoje fantov. Blagi Fridolin in hudobni Bric. Iz pisem Kr. Šmida. Poslovenil Felicijan Globočnik. V Celovcu, 1841. 8°.**

Knjiga je natisnjena v starem pravopisu in ima jedno podobo spredaj. Cena jej je 20 kr. in se dobiva pri knjigotržcu Leonu v Celovcu. Posebno za to knjigo bi želeli, da bi jo kmalu kdo izdal vnovič na svitlo. Ali nij škoda, da imamo tako lepo število primernih knjižic za našo mladino, pa jih vendar ne moremo rabiti, ker so v starem pravopisu.

66. **Troje ljubeznjivih otrok. Tri vesele pripovedi za otroke. 1. Pavle Hrastovski; 2. Zgubljeno dete; 3. Kapelica. Iz pisem Kr. Šmida. 1838. 8°.**

Prav primerna knjižica za našo mladino, ako bi bila natisnjena v novem pravopisu. Dobiva se menda še pri založniku J. Leonu v Celovcu po 12 kr. — Ako bi se kdo pismeno obrnil do založnika gosp. Leona, morda bi bilo mogoče, da bi Leon sam vnovič izdal in založil omenjene knjižice z novim pravopisom in v popravljenem jeziku. Pač

žalostno, da imamo, pa ne moremo rabiti, kakor bi radi. Vendar pa priporočamo omenjene knjižice vsaj za farne bukvarnice, ker v vsakej fari je gotovo kak človek, ki je vaje starega pravopisa in bo rad čital knjige, ki imajo toliko lepega in poučnega v sebi.

67. Čujte, čujte, kaj žganje dela. Prigodba žalostna in vesela za Slovence. Z eno podobo. Poslovenil Felicijan Globočnik. 1847. 8°

Ta knjižica, ki jo kinča spredaj prelepa podoba sv. Janeza, natisnjena je z novim pravopisom in vredna, da se vloži v šolarsko knjižnico. Prigodba žalostna in vesela kaže v mičnih pogovorih, kako škodljivo je žganje za častnost in večnost. — Knjiga stoji 12 kr. in se dobi pri knjigarji J. Leonu v Celovci.

Dopisi in novice.

— *Okrajno učiteljsko zborovanje za Logaški šolski okraj.* (Dalje.) — Božič nadaljuje razpravo o šol. disciplini, kateri je namen, pravnost šolske mladine napotiti tje, kjer ji zagotovi častno in večno srečo. Pri odgoji bi morali stariši z učiteljem sodelovati, kar se pa malo kje zgodi. — Načela odgoje so zapopadene v modri ljubezni do šol. mladine. Dobra disciplina pa se težko vzdržuje v šoli, še težje pa zunaj šole.

Poročevalec primerja potem red stare in sedanje šole, ter konstatuje, da je bilo v šoli in zunaj šole v prejšni dobi glede discipline vse drugače, tudi mladina je bila vljudnejša. Psovke, kletvine, pušenja tobaka, kartanja, pretepanja in drugih nespodobnosti bilo je med otroci malo kdaj slišati ali videti. Ta red se je po večem vzdrževal s telesnim pokorilom. »Božič« sicer ne odobrava telesnega pokorila kot edino pravega sredstva za poplajšanje razposajene mladine, niti ne, da se je rabilo za vsak najmanjši prestopok šolskega reda. Da je pa v novi dobi ljudskega šolstva šiba prepovedana za vsak slučaj, to ni prav in kar je največje zlo pri tem, je to, da otroci vedo o ti prepovedi.

Lepa je sicer idealna postava, a v dejanskem življenji je drugače. Učitelji vseh krajev tožijo o spridenosti mladine, ter da vsi dopustljivi pomočki ne zboljšajo žalostnih razmer. Govornik to pripisuje surovosti kmečkega ljudstva, čiga otroci niso vajeni ubogati na samo svarljive besede, kakor je to pri otrocih izobraženih ljudi. (?) — Surovih otrok v šolo dohajajo brez orodja, neobrezanih na umu in srcu, zlasti v prenapolnjenih šolah in tesnih klopih ni moč s pripomočki po postavi določenimi gojiti niti v šoli, niti zunaj šole.

Razum telesne kazni bi na deželi glede pravosti pri mladini vtegnilo tudi koristiti, da se ustanovi nekaka sodnija, ki bi nadzorovala vedenje in obnašanje mladosti, tej sodnji bi bila podložna vsa mladina, in pazila bi, da bi vsi stariši in rokodelci svojo mladost lepo izrežali. Udje te sodnije bi bili duhovniki, učitelji in drugi pošteni in izobraženi srenjski možje. Tej sodnji bi bila naloga, da bi razširjevala pravstvenost, pobožnost, lepo zadržanje in izobraževanje, odračala bi pa: razuzdanost, potepanje ob praznikih in druge surovosti. Taka sodnija v srenji bi dajala pismena spričala »lepega in dostojnega vedenja« in ta spričala bi morala imeti svojo posebno veljavo v javnih uradih.

Zatoraj stavi sledeče predloge: a) Slavni c. k. okr. šol. svet naj dela na to, da se prenapolnjene šole razširijo v dvo- ali večrazredne šole. b) Da zbor